

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG. 410.011.02.2017

P/17/090

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
T +48 68 410 66 00, F +48 68 410 66 39
lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/090 - Funkcjonowanie systemu nieodpłatnej pomocy prawnej ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Krzysztof Hofman – specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/123/2017 z dnia 30 sierpnia 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Gorzowie Wlkp., ul. Pankiewicza 5-7, 66-400 Gorzów Wlkp. (dalej: „Starostwo” lub „Powiat”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Domagała – Starosta Powiatu Gorzowskiego (dalej: „Starosta”). (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości², realizację przez Starostę Gorzowskiego zadań wynikających z ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej³.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ocenę powyższą uzasadnia w szczególności fakt, że:

- na obszarze Powiatu Gorzowskiego⁴ od początku 2016 r. oraz 2017 r. uruchomione zostały wszystkie wymagane punkty nieodpłatnej pomocy prawnej (npp)⁵,
- treść zawieranych na potrzeby realizacji tego zadania umów z osobami lub podmiotami trzecimi odpowiadała wymogom ustawowym,
- Starosta rzetelnie sporządził zbiorczą informację o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej za rok 2016⁶ oraz pozostałe informacje wymagane przez Ministra Sprawiedliwości,
- informacja o utworzonych punktach npp i harmonogramie ich funkcjonowania została udostępniona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej⁷ Starostwa, a także sporadycznie w lokalnej powiatowej gazecie,
- podejmowane były działania edukacyjne zmierzające do zwiększenia świadomości prawnej mieszkańców Powiatu..

¹ Kontrolą objęto okres od dnia 1 sierpnia 2015 roku do dnia zakończenia czynności kontrolnych.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dz. U. 2017 poz. 2030, dalej: „ustawa o npp”.

⁴ Dalej: „Powiat”.

⁵ Na uwagę zasługuje fakt, iż punkty npp uruchomiono w każdej gminie położonej na terenie Powiatu, co należy uznać za dobrą praktykę.

⁶ Tj. informację, o której mowa w art. 12 ustawy o npp; dalej: „informacja zbiorcza”.

⁷ Tj. biuletynu, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1764); dalej: „BIP”.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- niezawiadomienia Wojewody Lubuskiego⁸ o zawartym w dniu 31 października 2016 r. pomiędzy Powiatem a Okręgową Radą Adwokacką w Zielonej Górze⁹ i Okręgowej Izłą Radców Prawnych w Zielonej Górze¹⁰ porozumieniu w sprawie udzielania npp na obszarze Powiatu Gorzowskiego,
- niezapewnienia w pełnym zakresie wymaganych informacji i wyposażenia w punkcie npp zlokalizowanym w Gminie Kłodawa.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie i organizacja punktów nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie Powiatu.

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą¹¹ zadania wynikające z ustawy o npp były w Starostwie realizowane przez Wydział Organizacyjny¹², Wydział Komunikacji Społecznej¹³ oraz Wydział Finansowo-Księgowy¹⁴ bez wprowadzenia tych zadań do Regulaminu Organizacyjnego Starostwa oraz bez dokonania zmian w zakresach obowiązków osób realizujących te zadania. Nadzór nad funkcjonowaniem nieodpłatnej pomocy prawnej Starosta powierzył Naczelnikowi Wydziału Organizacyjnego Starostwa w piśmie przyznającym okresowy dodatek specjalny z tytułu powierzenia ww. zadania. Dodatki takie przyznano również innym pracownikom Starostwa zaangażowanym w realizację ww. zadania.

(dowód: akta kontroli str. 4-28)

1.2. Pracownicy realizujący zadania związane z npp podali, że swoją wiedzę i kompetencje w zakresie funkcjonowania systemu npp doskonalili z wykorzystaniem serwisów informacji prawnej, informacji zamieszczanych na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości, Departamentu Zawodów Prawniczych, Dostępu do Pomocy Prawnej, który nadzoruje realizację ustawy o npp oraz publikacji prasowych i internetowych. W miarę zaistniałych problemów pracownicy bezpośrednio kontaktowali się także z pracownikami Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. (dalej „LUW”) w celu wyjaśnienia niejasności. Osoby te nie uczestniczyły w szkoleniach instytucjonalnych poświęconych tematyce npp i nie zgłaszały potrzeb w tym zakresie. W związku z tym, w Starostwie nie poniesiono wydatków na ten cel.

(dowód: akta kontroli str. 211-213,374-379)

1.3. W Starostwie nie wprowadzono odrębnych pisemnych procedur (mechanizmów) dotyczących organizacji i funkcjonowania nieodpłatnej pomocy prawnej.

W kontrolowanym okresie zadań npp nie obejmowano formalną analizą ryzyka i planem audytu, a informacja na temat ich wykonania była na bieżąco przekazywana Staroście.

(dowód: akta kontroli str. 374-379)

1.4. Na etapie działań przygotowawczych i organizacyjnych do realizacji zadań z zakresu npp (IV kw. 2015 r.) Starostwo nie nawiązało współpracy z organizacjami pożytku

⁸ Dalej: „Wojewoda”.

⁹ Dalej: „ORA”.

¹⁰ Dalej: „OIRP”.

¹¹ Kontrolą objęto okres od 1 sierpnia 2015 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, a także okres wcześniejszy obejmujący przygotowywanie przepisów ustawy o npp.

¹² Wydział ten odpowiadał m.in. za zawarcie porozumień z gminami, ORA i OIRP a także za zawarcie umów z wyznaczonymi adwokatami i radcami prawnymi na świadczenie usług npp oraz za sporządzenie informacji kwartalnych i zbiorczej informacji rocznej z wykonania zadania.

¹³ Wydział ten odpowiadał m.in. za ogłoszenie konkursu ofert i zawarcie umowy z organizacją pozarządową obsługującą jeden z trzech punktów npp na terenie Powiatu Gorzowskiego.

¹⁴ Wydział ten realizował obsługę finansową w ramach systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zadania wynikające z ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie.

publicznego w szczególności poprzez utworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym lub wzajemnym informowaniu się o planowanych kierunkach działalności¹⁵.

W zakresie działań o charakterze edukacyjnym i promocyjnym, których celem było upowszechnianie wiedzy i świadomości prawnej wśród mieszkańców Powiatu, Starostwo zamieściło na swojej stronie internetowej oraz na stronie BIP informacje dla mieszkańców o trwających przygotowaniach do otwarcia punktów npp na terenie Powiatu (listopad 2015r.) oraz o uruchomieniu punktów npp (styczeń 2016r.).

(dowód: akta kontroli str.368-379)

1.5. Zadanie związane z realizacją nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej Powiat realizował z udziałem gmin położonych na terenie Powiatu¹⁶. Przed rozpoczęciem realizacji zadania Starostwo nawiązało w 2015 roku współpracę ze wszystkimi gminami, w celu określenia lokalizacji punktów npp. Efektem nawiązanej współpracy było umiejscowienie lokali npp na terenie każdej z gmin (dwa z utworzonych punktów miały charakter mobilny, tzn. funkcjonowały w wybrane dni tygodnia w różnych punktach Powiatu) w lokalach wskazanych przez gminy, które zadeklarowały chęć współdziałania w ramach systemu npp. Lokalizację poszczególnych punktów npp dobrano w oparciu zaproponowane przez poszczególne gminy lokale z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców Powiatu. Punkty zlokalizowano w budynkach poszczególnych urzędów gmin oraz w innych lokalizacjach (m.in. w Europejskim Centrum Spotkań Seniorów i Osób Niepełnosprawnych w Kostrzynie nad Odrą, Gminnym Centrum Informacji w Bogdańcu czy Gminnym Ośrodku Kultury w Santoku).

(dowód: akta kontroli str.45-74)

1.6. W celu zawarcia porozumień z ORA i OIRP oraz umów o świadczenie npp na terenie Powiatu z adwokatami i radcami prawnymi Starostwo nawiązało z tymi podmiotami kontakt korespondencyjny (pocztą tradycyjną i elektroniczną) i telefoniczny. Treść porozumień była zaproponowana przez ORA i OIRP w oparciu o przekazane wcześniej przez Starostwo informacje w odnośnie liczby i lokalizacji punktów npp, harmonogramu dyżurów oraz finansowania zadania, z uwzględnieniem równomiernego podziału czasu pracy pomiędzy radców prawnych i adwokatów. Trójstronne Porozumienia na rok 2016 i 2017 podpisywane były po akceptacji treści zapisów przez wszystkie strony. Następnie ORA i OIRP przesyłały do Starostwa wykaz osób zainteresowanych udzielaniem porad w ramach punktów npp zaproponowanych przez Powiat. Wskazani przez ORA i OIRP prawnicy byli zapraszani do podpisania umów na realizację zadania w ramach poszczególnych punktów npp. Po akceptacji projektu umowy o świadczenie npp oraz po ustaleniu harmonogramu dyżurów podpisywano umowy. Przy konstruowaniu umów i porozumień korzystano z materiałów udostępnionych na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości, jednakże po dokonaniu odpowiednich zmian przez prawników obsługujących Starostwo.

(dowód: akta kontroli str.75-82, 84, 374-379)

1.7. Trójstronne Porozumienia w sprawie udzielania w latach 2016 i 2017 npp na obszarze Powiatu zostały zawarte z ORA i OIRP odpowiednio: 31 października 2015 r. i 31 października 2016 r.¹⁷ Umowy o świadczenie npp z adwokatami i radcami prawnymi w ww. latach zawarto w terminach umożliwiających uruchomienie punktów npp z początkiem 2016 i 2017 r. Nie wystąpiły przypadki odmowy zawarcia umów przez adwokatów i radców prawnych wskazanych przez ORA i OIRP.

(dowód: akta kontroli str.81-82, 97-101, 162-163, 179-183, 374-379)

1.8. Stosownie do art. 10 ust. 1 ustawy o npp, w porozumieniach w sprawie npp określono:

1) liczbę adwokatów i radców prawnych mających udzielać npp na obszarze Powiatu,

¹⁵ Tj. w formach przewidzianych w art. 5 ust. 2 pkt 2 oraz pkt 5 ustawy z dnia z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, ze zm.).

¹⁶ Gminy: Kostrzyn nad Odrą, Witnica, Bogdaniec, Lubiszyn, Kłodawa, Deszczno, Santok.

¹⁷ Zachowano terminy ustawowe wynikające z art. 26 ust. 2 ustawy o npp na 2016 r. oraz art. 10 ust. 2 ustawy o npp na 2017 r. Dalej: „porozumienia w sprawie npp”.

- 2) zobowiązanie ORA i OIRP do imiennego wskazywania odpowiednio adwokatów lub radców prawnych oraz ich zastępców,
- 3) zasady wynagradzania adwokatów i radców prawnych udzielających npp,
- 4) zasady wykorzystania urządzeń technicznych w punkcie npp.

Umowy z adwokatami i radcami prawnymi zawierały zapisy wymagane w art. 6 ust. 2 ustawy o npp, tj.:

- 1) wskazanie miejsca i czasu udzielania npp (harmonogramy dyżurów),
- 2) określenie wynagrodzenia za udzielanie npp (w ramach puli środków przypadających na punkt proporcjonalnie do liczby godzin realizowanego dyżuru),
- 3) określenie sposobu korzystania z lokalu, w punkcie npp,
- 4) wskazanie niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiający udzielanie npp;
- 5) zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie npp (dostęp sieciowy w oparciu o hasło dostępu przekazane radcom i adwokatom),
- 6) zasady zapewniania przez adwokata lub radcę prawnego zastępstwa (obowiązek informowania z wyprzedzeniem Powiatu o konieczności zastępstwa)¹⁸,
- 7) zasady rozwiązania umowy.

(dowód: akta kontroli str.81-82, 162-163)

1.9. Zawarte przez Powiat z radcami prawnymi i adwokatami umowy zawierały zapisy dotyczące powierzenia przetwarzania danych osobowych zawartych w oświadczeniach składanych przez osoby uprawnione do uzyskania npp¹⁹. Do treści umów nie wprowadzono natomiast zapisów dotyczących mechanizmów kontroli wykonania określonych obowiązków umownych.

(dowód: akta kontroli str. 97-101,179-183, 374-379)

Zapisy dotyczące powierzenia przetwarzania danych osobowych beneficjentów npp zawarto także w umowach o prowadzenie w latach 2016 i 2017 punktów npp przez organizacje pozarządowe²⁰.

(dowód: akta kontroli str.89-96, 188-193)

1.10. Pismem z dnia 5 listopada 2015 r. Starostwo zawiadomiło Wojewodę Lubuskiego o porozumieniu w sprawie npp zawartym z ORA i OIRP w dniu 31 października 2015 r.²¹. Starostwo nie zawiadomiło natomiast Wojewody Lubuskiego o porozumieniu w sprawie npp zawartym 31 października 2016 r.²²

(dowód: akta kontroli str.83-84)

1.11. Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o npp, Starosta powierzył prowadzenie w latach 2016 i 2017 jednego z trzech punktów npp na terenie Powiatu organizacji pozarządowej, tj.: Fundacji „Ad Rem” z siedzibą w Gorzowie Wlkp.

Organizacja ta została wyłoniona w otwartych konkursach, przeprowadzonych zgodnie z art. 11 i art. 13-15 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o

¹⁸ Zastępstwa były realizowane także przez radców i adwokatów spoza list przekazanych przez ORA i OIRP.

¹⁹ Tj. oświadczeniach, o których mowa w ust. 2 pkt 6 oraz ust. 3 i 4 ustawy o npp ; dalej: „oświadczenia”. Powiat nie dokonywał pisemnego powierzenia przetwarzania danych osobowych beneficjentów npp zastępcom zgłaszanym przez radców prawnych i adwokatów, z którymi Starostwo zawarło umowy na obsługę punktu npp. Nie stwierdzono natomiast powierzenia przetwarzania danych osobowych zastępcom wyznaczanym przez adwokatów i radców prawnych.

²⁰ Tj. umowach, o których mowa w art. 11 ust. 7 ustawy o npp, zawartych przez Starostwo z Fundacją „Ad Rem” z Gorzowa Wlkp., odpowiednio: z 15 grudnia 2015r. i 15 grudnia 2016 r.; dalej: „umowy o prowadzenie punktu npp”.

²¹ Zawiadomienia dokonano w odpowiedzi na pismo Wojewody z dnia 3 listopada 2015 r. w sprawie przekazywania bieżących danych o aktualnym stanie wdrażania przez Powiat rozwiązań ustawy o npp.

²² Zagadnienie to przedstawiono szerzej w części wystąpienia pokontrolnego, dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

wolontariacie²³ oraz art. 11 ust. 6 ustawy o npp, w sposób zapewniający wybór najlepszej oferty.

Umowy o prowadzenie punktu npp zostały zawarte z ww. organizacjami w terminach umożliwiających jego uruchomienie z początkiem 2016 i 2017 r. (odpowiednio 15 grudnia 2015r. i 15 grudnia 2016 r.). Powyższe umowy zawierały elementy wymagane w art. 6 ust. 2 pkt 1 i 3-6, w zw. z art. 11 ust. 7 ustawy o npp.

(dowód: akta kontroli str.85-96, 184-187)

1.12. Zgodnie z art. 8 ust. 2 i art. 29 ustawy o npp, Powiat zapewnił uruchomienie z początkiem 2016 i 2017 r. wymaganej liczby tj. trzech punktów npp.

Stosownie do § 2 ust. 2 porozumień w sprawie npp oraz § 2 ust. 6 umów zawartych z organizacjami pozarządowymi, npp na terenie Powiatu była dostępna dla osób uprawnionych od poniedziałku do piątku, między godziną 8.00 a 20.00. W każdym z punktów pomoc była zapewniona w wymiarze czterech godzin dziennie. Dwa z trzech punktów uruchomionych przez Starostwo, obsługiwane były przez radców i adwokatów (według formuły trzech adwokatów i dwóch radców prawnych w punkcie nr 1 i dwóch adwokatów oraz trzech radców prawnych w punkcie nr 2). Trzeci punkt obsługiwany był przez organizację pozarządową wybraną w postępowaniu konkursowym (przez radcę prawnego).

(dowód: akta kontroli str.160, 214, 217, 374-379)

Starostwo informowało o lokalizacji punktów npp. na swojej stronie internetowej i stronie BIP Starostwa. Także Gminy zgodnie z zawartymi ze Starostwem Porozumieniami miały obowiązek zamieszczania przed lokalami oraz na stronie internetowej Gminy i stronie BIP Gminy informacji o działalności punktu npp.

(dowód: akta kontroli str.166-173, 243-246, 362-379)

1.13. Oględziny trzech z ośmiu lokali, w których umiejscowiono punkty npp. wykazały, że lokale te, odpowiadały wymogom określonym w § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej²⁴, a wyposażenie tych lokali umożliwiało udzielanie pomocy w formach wskazanych w art. 3 ustawy o npp. Jedynie w lokalu npp w Kłodawie stwierdzono brak zamykanej szafki oraz niepełny zakres informacji dla zainteresowanych npp przed lokalem npp, jednak braki te zostały usunięte w trakcie oględzin²⁵.

(dowód: akta kontroli str.255--264)

1.14. W Powiecie w związku ze sporządzanymi sprawozdaniami kwartalnymi i rocznymi analizowano funkcjonowanie punktów npp natomiast nie podejmowano prób weryfikacji uprawnień beneficjentów npp do otrzymania tej pomocy. Analiza skali faktycznego zainteresowania uzyskaniem npp w poszczególnych lokalach była w Powiecie dokonywana każdorazowo po przekazaniu przez dyżurującego prawnika dokumentacji dotyczącej udzielonej pomocy. Nie formułowano jednakże żadnych wniosków z tych analiz.

(dowód: akta kontroli str.374-379)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w powyższym zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wbrew przepisowi art. 10 ust. 3 ustawy o npp Starosta nie zawiadomił Wojewody Lubuskiego o porozumieniach w sprawie npp zawartych z ORA oraz OIRP w dniu 31 października 2016 r.

(dowód: akta kontroli str.164-165)

²³ Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, ze zm.

²⁴ Dz. U. poz. 2186, ze zm.; dalej: „rozporządzenie w sprawie npp”.

²⁵ Szerszy opis zawarto w części dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

Pełniąca obowiązki Naczelnika Wydziału Organizacyjnego – odpowiedzialna za nadzór nad realizacją zadania npp w Starostwie wyjaśniła, że nie zawiadomiono Wojewody Lubuskiego o zawartym porozumieniu przez przeoczenie. Dodała, że utrzymywano z LUW stały kontakt telefoniczny lub e-mailowy, a ponadto 1 stycznia 2017 r. wysłano do LUW informację, że na terenie Powiatu funkcjonują wszystkie punkty npp.

(dowód: akta kontroli str.165)

2. Jeden z trzech poddanych oględzinom lokali, w których umiejscowiono punkty npp nie zawierał kompletu oznakowania i informacji wskazanych w § 5 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r.²⁶ Stwierdzono m.in. brak informacji o zasadach udzielania npp, osobach uprawnionych do jej otrzymania oraz sposobach wykazywania uprawnienia do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej. Ponadto wbrew § 5 ust. 2 ww. rozporządzenia wyposażenie lokalu nie zapewniało (z uwagi na brak zamykanej szafki na przechowywanie dokumentacji) bezpiecznego przechowywania dokumentów zawierających dane osobowe, w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieupoważnionym. Powyższe braki wyeliminowano w trakcie oględzin²⁷ poprzez wstawienie do lokalu npp. zamykanego na klucz sejfów udostępnianego dyżurującym prawnikom oraz poprzez wydrukowanie i naklejenie brakujących informacji na drzwiach lokalu npp.

(dowód: akta kontroli str.261-265)

Z wyjaśnień pełniącej obowiązki Naczelnika Wydziału Organizacyjnego Starostwa wynika, że porozumienie z dnia 27 września 2016 r. obligowało Gminę Kłodawa do wypełnienia obowiązków wynikających z przepisów prawa.

(dowód: akta kontroli str.266)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

- 1/ NIK zwraca uwagę na potrzebę bieżącego weryfikowania prawidłowości działań w zakresie npp przez podmioty, z którymi Starostwo zawarło umowy i porozumienia na potrzeby realizacji zadania npp.
- 2/ Ponadto NIK zauważa, że do umów zleceń zawartych z adwokatami i radcami prawnymi nie wprowadzono zapisów dotyczących możliwości przeprowadzania kontroli wykonania zobowiązań wynikających z tych umów. Wprawdzie przepisy ustawy o npp. nie nakładają takiego obowiązku, to zdaniem NIK, Powiat powinien mieć zagwarantowaną możliwość sprawdzenia, czy udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej wykonywane jest zgodnie z zawartymi umowami.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Starostwa w zbadanym zakresie.

2. Realizacja zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej.

Opis stanu
faktycznego

- 2.1. W roku 2016 i pierwszej połowie 2017 roku na terenie Powiatu udzielono łącznie 674 nieodpłatnych porad prawnych²⁸. Z tego, 247 w punkcie prowadzonym przez organizację pozarządową i 427 - w punktach obsługiwanych przez adwokatów i radców prawnych, z którymi Powiat zawarł umowy na świadczenie npp. Beneficjenci pomocy udzielonej w ww. punktach byli uprawnieni do jej uzyskania na podstawie:

²⁶ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej – Dz.U. poz. 2186, ze zm.

²⁷ W związku z powyższym odstąpiono od formułowania wniosku pokontrolnego w tym zakresie.

²⁸ W latach 2016-2017 (do 30 czerwca) nieodpłatna pomoc prawna udzielana była na terenie Powiatu w każdym miesiącu. W 2016 roku udzielono 1.158 porad a w I połowie 2017 r. udzielono 592 porady.

- dokumentu stwierdzającego tożsamość i nieukończenie 26 lat albo ukończenie 65 lat, w 358 i 155 przypadkach;
- Karty Dużej Rodziny , w 41 i 11 przypadkach;
- decyzji o przyznaniu świadczenia z pomocy społecznej lub zaświadczenia o udzieleniu świadczenia, o którym mowa w art. 106 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej²⁹, w odpowiednio 59 i 31 przypadkach;
- wykazania sytuacji kryzysowej w 59 i 2 przypadkach;
- wykazania faktu bycia kombatantem/weteranem w 7 i 3 przypadkach;
- dokumentu potwierdzającego ciężę, w 8 przypadkach (I połowa 2017r.).

Zakres przedmiotowy udzielonej pomocy obejmował odpowiednio:

- prawo rodzinne, z wyłączeniem rozwodów, separacji i alimentów, w 41 i 15 przypadkach;
- sprawy dotyczące rozwodu lub separacji, w i 15 przypadkach;
- sprawy dotyczące alimentów, w 15 i 7 przypadkach;
- sprawy z zakresu prawa pracy, w 34 i 6 przypadkach;
- sprawa z zakresu rozpoczęcia działalności gospodarczej w 3 i 1 przypadku
- sprawy z zakresu prawa cywilnego, z wyłączeniem spraw z zakresu prawa rzeczowego i spadkowego, w 158 i 98 przypadkach;
- sprawy z zakresu prawa rzeczowego, w 72 i 14 przypadkach;
- sprawy z zakresu prawa spadkowego, w 72 i 32 przypadkach;
- sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, prawa do opieki zdrowotnej, w 56 i 30 przypadkach;
- sprawy z zakresu prawa administracyjnego z wyjątkiem prawa podatkowego, w 32 i 7 przypadkach;
- sprawy z zakresu prawa karnego, w 24 i 20 przypadkach;
- sprawy z zakresu prawa podatkowego, w 15 i 1 przypadku;
- inne, w 11 i 7 przypadkach.

Npp została udzielona w formie:

- poinformowania osoby uprawnionej o obowiązującym stanie prawnym, o przysługujących jej uprawnieniach lub o spoczywających na niej obowiązkach, w odpowiednio: 371 i 185 przypadkach;
- wskazania osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego, w 299 i 131 przypadkach;
- udzielenia pomocy w sporządzeniu projektu pisma w sprawach, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o npp, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądownoadministracyjnym, w 57 i 23 przypadkach;
- sporządzenia projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądownoadministracyjnym, w 18 i 10 przypadkach.

Czas przeznaczony na udzielenie ww. pomocy wyniósł:

- poniżej 15 minut, w odpowiednio: w 20 i 9 przypadkach;
- od 15 do 30 minut, w 147 i 58 przypadkach;
- od 30 do 60 minut, w 170 i 104 przypadkach;
- powyżej 60 minut, w 126 i 38 przypadkach.

(dowód: akta kontroli str.105-112, 194-213, 374-379)

²⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, ze zm.

2.2. Informacja zbiorcza oraz sprawozdania kwartalne wymagane przez Ministra Sprawiedliwości³⁰ były, w zakresie objętym badaniem³¹ sporządzone w sposób rzetelny. Informacja zbiorcza została przekazana Ministrowi Sprawiedliwości i Wojewodzie drogą pocztową w dniu 31 marca 2017 r., tj. w terminie przewidzianym w art. 12 ustawy o npp. Informacja o liczbie osób była w sprawozdaniach podawana na podstawie przekazanych do Starostwa kart npp.

(dowód: akta kontroli str. 103-157, 194-213,374-379)

2.3. Aktualna informacja o punktach npp wraz z harmonogramem ich funkcjonowania była udostępniona na stronie BIP i stronie internetowej Starostwa (dedykowana zakładka „Nieodpłatna Pomoc prawna i edukacja prawna”) oraz w lokalach, w których usytuowane były te punkty. Informacje na temat darmowej pomocy prawnej opublikowano także w lokalnym biuletynie „Wiadomości z Powiatu”³² udostępnianym mieszkańcom na przełomie lat 2016/2017. Poza ww. działaniami Powiat nie prowadził w trakcie realizacji zadania w sposób ciągły innych zorganizowanych akcji informacyjnych (np. ulotek lub przekazów w mediach) nakierowanych na informowanie mieszkańców Powiatu o możliwości skorzystania z systemu npp.

(dowód: akta kontroli str.362-379)

2.4. W latach 2016-2017 (do 30 czerwca) nie wpłynęły do Starostwa skargi dotyczące funkcjonowania npp na terenie Powiatu.

(dowód: akta kontroli str.354-361)

2.5. Realizacja przez Starostwo zadań w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej nie była w kontrolowanym okresie przedmiotem kontroli ze strony upoważnionych do tego organów. Natomiast Powiat udzielał w tym zakresie licznych odpowiedzi na zapytania ze strony LUW wskazując na monitorowanie i nadzór realizacji zadania. Korespondencja dotyczyła na początkowym etapie (2015 rok) kwestii związanych z zaawansowaniem przygotowań do uruchomienia punktów npp. na terenie Powiatu konkursu dotyczącego wyboru organizacji pozarządowej, porozumienia z samorządami zawodowymi adwokatów i radców prawnych, lokalizacji punktów npp, ich obsady i harmonogramów działania oraz prowadzonych działań informacyjnych i edukacyjnych związanych z powierzonym do realizacji zadaniem.

(dowód: akta kontroli str.374-379)

2.6. Nadzorujący wykonanie zadania Wydział Organizacyjny Starostwa nie wskazał żadnych problemów związanych z wdrożeniem przewidzianych w ustawie o npp rozwiązań organizacyjnych.

(dowód: akta kontroli str.374-379)

Z informacji uzyskanych od prawników udzielających npp na terenie Powiatu wynikało, że najistotniejszymi barierami dla zapewnienia pomocy prawnej osobom potrzebującym takiego wsparcia były: brak działań informacyjnych i promocyjnych, nieodpowiednie regulacje prawne niewystarczające środki finansowe, niedostateczna liczba punktów npp oraz brak dostępu do innych form pomocy³³. W opinii ww. osób, udoskonalenie funkcjonującego obecnie systemu npp jest możliwe poprzez: zwiększenie liczby punktów npp., umożliwienie udzielania pomocy w kancelariach i siedzibach organizacji

³⁰ Minister Sprawiedliwości, pismem z dnia 29 lutego 2016 r. zwrócił się do wojewodów z prośbą o comiesięczne przekazywanie informacji na temat liczby udzielonych porad prawnych, a także o kwartalne przekazywanie danych zbiorczych o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu npp w oparciu o załącznik nr 2 do rozporządzenia w sprawie npp.

³¹ Badanie rzetelności sporządzenia zbiorczej informacji zbiorczej za 2016 r. przeprowadzono na podstawie weryfikacji danych ujętych w następujących punktach tej informacji: II/1/1.5, II/3/3.3, III/1/1.5, III/3/3.3, w stosunku do danych wynikających ze wszystkich przedłożonych 464 kart npp z tego roku. Badanie rzetelności sporządzanych sprawozdań kwartalnych przeprowadzono na zbiorze kart npp z II kwartału 2016 i 2017 r., przedłożonych przez Urząd w ilości odpowiednio: 140 i 106 kart.

³² Nr 4 wydany w 2016 roku.

³³ Przyczyny takie zostały podane jako najistotniejsze, w odpowiednio: trzech dwóch, dwóch, jednej i dwóch, z czterech odpowiedzi udzielonych w tym zakresie przez ankietowanych prawników.

pozarządowych oraz przeznaczenie więcej środków finansowych na wynagrodzenia dla prawników udzielających pomocy³⁴. Wskazano ponadto na potrzebę rozszerzenia kręgu osób uprawnionych do pomocy a w jednym przypadku wskazano na zasadność wprowadzenia kryterium „złej sytuacji materialnej” występującego o npp.

(dowód: akta kontroli str.220-231)

2.7. W umowach o świadczenie npp zawartych przez Powiat z adwokatami i radcami prawnymi były zawarte postanowienia, dotyczące m.in. zasad:

- dokumentowania realizacji zadań, poprzez sporządzanie i comiesięczne przekazywanie kart npp oraz zestawień dotyczących udzielonej pomocy (§ 7 ust. 1 i 2 umów o świadczenie npp);
- dotyczących osobistej realizacji zadania i obowiązku zapewnienia zastępcy w przypadku braku możliwości zapewnienia osobistej realizacji zadania³⁵;
- kontroli realizacji zadania w oparciu o ww. dokumenty oraz wystawioną przez wykonawcę fakturę, jako warunku wypłaty wynagrodzenia (§ 6).

(dowód: akta kontroli str.97-101,179-183)

Kontrola prawidłowości wykonania przez adwokatów i radców prawnych zadań w zakresie npp była przeprowadzana przez Starostwo zgodnie z powyższymi zasadami³⁶. W kontrolowanym okresie pracownicy Powiatu z uwagi na liczne bieżące obowiązki - poza lokalem umiejscowionym w siedzibie Starostwa - nie przeprowadzał kontroli realizacji zadania (np. oględzin) w punktach npp.

(dowód: akta kontroli str. 374-379)

2.8. Zgodnie z treścią § 8 umowy zawartej z organizacją pozarządową Starostwo, w toku realizacji zadania oraz po jego zakończeniu (przez okres pięciu lat po okresie realizacji umowy), sprawowało kontrolę prawidłowości wykonania zadania, w szczególności poprzez badanie dokumentów oraz żądanie udzielania informacji o wykonaniu zadania. Powiat weryfikował karty npp przekazywane co miesiąc przez organizacje pozarządowe, sprawozdania o stanie realizacji zadania, karty czasu pracy osób udzielających npp oraz faktury wystawiane przez wykonawców.

(dowód: akta kontroli str.89-96, 188-193,374-379)

2.9. Z informacji uzyskanych od dziekanów ORA i OIRP wynikało, że:

- gotowość zawarcia z Powiatem umów o świadczenie npp w latach 2016 i 2017 wyraziło, odpowiednio: dwunastu i siedmiu adwokatów oraz dwudziestu jeden i dwunastu radców prawnych;
- zarówno w ORA jak i w OIRP odnotowano spadek zainteresowania świadczeniem npp w stosunku do roku poprzedniego;
- do ww. podmiotów nie wpłynęły skargi dotyczące realizacji przez adwokatów i radców prawnych obowiązków w zakresie udzielania npp na terenie Powiatu.

(dowód: akta kontroli str.221, 227)

2.10. Z informacji uzyskanych od podmiotów świadczących mieszkańcom Powiatu nieodpłatną pomoc prawną w oparciu o kryteria inne, niż wynikające z ustawy o npp³⁷ wynikało, że:

³⁴ Po dwa wskazania w czterech ankietach.

³⁵ Obowiązek pisemnego zgłoszenia Zleceniodawcy drogą elektroniczną na wskazany adres e-mail faktu zastępstwa przed rozpoczęciem realizacji zadania był realizowany. W praktyce Powiat przyjmował te informacje do wiadomości bez podejmowania jakichkolwiek dodatkowych działań.

³⁶ Starosta nie udzielał odrębnych upoważnień do przetwarzania danych osobowych zastępcom wskazanym przez adwokatów lub radców prawnych.

³⁷ Zapytania dotyczące wpływu uruchomienia punktów npp na działalność podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych skierowano (w trybie art. 29 ustawy o NIK) do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, siedmiu gmin położonych na terenie Powiatu i siedmiu ośrodków pomocy społecznej z terenu tych gmin (udzielających w ramach działalności statutowej nieodpłatnej pomocy prawnej). Z odpowiedzi otrzymanych od

- poza Gminą Witnica i Gminą Bogdaniec uruchomienie punktów npp nie miało wpływu na dotychczasową działalność w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej;
- w latach 2016-2017 (I półrocze) do żadnego z tych podmiotów nie wpłynęły skargi lub wnioski dotyczące funkcjonowania systemu npp;
- w jednej z 15 udzielonych odpowiedzi³⁸ potwierdzono, że zgłosiła się osoba, której odmówiono udzielenia pomocy w punktach npp (z powodu braku spełnienia kryteriów ustawowych);
- większość z ww. podmiotów podejmowała działania edukacyjne zmierzające do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa, w tym w ramach programów finansowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości oraz we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

(dowód: akta kontroli str.232-254)

2.11. Większość beneficjentów npp z terenu Powiatu objętych badaniem ankietowym była zadowolona lub bardzo zadowolona z uzyskanego wsparcia oraz ze skuteczności udzielonej pomocy³⁹. W ocenie ankietowanych zadowolające były: sposób rozwiązania problemu i ilość czasu poświęconego na udzielenie porady⁴⁰, a także lokalizacja i czas pracy punktów npp⁴¹.

(dowód: akta kontroli str.267-296)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli uznaje za pożądane, zintensyfikowanie dotychczasowych oraz wdrożenie kolejnych działań, w celu upowszechniania informacji wśród mieszkańców Powiatu o możliwościach i zasadach korzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej. Należy bowiem zauważyć, że działania informacyjne w tym zakresie miały zróżnicowany charakter jedynie we wczesnej fazie wdrażania systemu npp. Zdaniem NIK, prowadzona na bieżąco i przy pomocy różnorodnych środków komunikowania się z mieszkańcami akcja informacyjna propagująca możliwość uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, powinna przyczynić się do zwiększenia liczby osób korzystających z tej formy wsparcia.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie sposób realizacji skontrolowanych zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej. W szczególności rzetelnie i terminowo sporządzano wymaganą sprawozdawczość, a także gromadzono i weryfikowano dokumentację źródłową dotyczącą tego zadania. W ocenie NIK, celem poprawy wykorzystania systemu npp (w tym zwłaszcza zwiększenia liczby osób korzystających z tej formy wsparcia), należy zintensyfikować działania na rzecz upowszechnienia wiedzy o możliwościach i zasadach uzyskania npp.

3. Finansowanie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej.

Opis stanu
faktycznego

3.1. Wydatki na realizację zadań wynikających z ustawy o npp, zaplanowane w budżecie Powiatu na 2016 r. w dziale 755 rozdziale 75515 w kwocie 185,4 tys. zł, zostały wykonane w wysokości 181,1 tys. zł (tj. 97,7% planu) w następujących paragrafach klasyfikacji budżetowej:

tych organizacji wynikało, że niezależnie od systemu npp. prowadziły one darmowe poradnictwo prawne i obywatelskie i obsługiwały one m.in. osoby niespełniające kryteriów systemu npp.

³⁸ Odpowiedź Gminy Deszczno.

³⁹ Opinię taką wyraziło dziesięć z jedenastu osób (90,91%), których odpowiedzi na pytania ankietowe objęto badaniem.

⁴⁰ Zadowolonych lub bardzo zadowolonych było 11 na 11 (100%) ankietowanych objętych badaniem.

⁴¹ Zadowolonych lub bardzo zadowolonych w tych obszarach było 10 z 11 (90,91%) ankietowanych objętych badaniem.

- 2810 Dotacja celowa z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielona na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego – 56,4 tys. zł,
- 4010 – Wynagrodzenia osobowe pracowników 4,6 tys. zł,
- 4110 Składki na ubezpieczenie społeczne – 0,8 tys. zł,
- 4120 Składki na Fundusz Pracy – 1,8 tys. zł,
- 4300 Zakup usług pozostałych – 119,2 tys. zł (w tym, wynagrodzenie za npp wg faktur).

Powyższe wydatki sfinansowano ze środków dotacji otrzymanej z budżetu państwa w dz. 755 rozdz. 75515 § 2110⁴² w kwocie 181,1 tys. zł (wydatkowanej w całości w ww. paragrafach). Starostwo dokonało zwrotu do LUW niewykorzystanej części dotacji (z puli 3% na obsługę zadania) w kwocie 4.260,13 zł.

Wydatki na realizację zadań wynikających z ustawy o npp, zaplanowane w budżecie Powiatu na 2017 r. w dz. 755 rozdz. 75515 w kwocie 93,9 tys. zł były na dzień 30 czerwca 2017 r. wykonane w wysokości 82,8 tys. zł, tj. 88,2% planu.

Powiat nie wydatkował środków własnych na realizację zadania zleconego npp.

(dowód: akta kontroli str.297-358)

3.2. Umowy o świadczenie npp zawarte przez Powiat z adwokatami i radcami prawnymi oraz umowy o prowadzenie punktu npp przez organizacje pozarządowe zawierały postanowienia określające wzajemne prawa i obowiązki stron, dotyczące rozliczenia należnego wynagrodzenia.

Warunkiem wypłaty tego wynagrodzenia adwokatom i radcom prawnym było, m.in.:

- udokumentowanie przez wykonawców realizacji zadań, poprzez sporządzenie i comiesięczne przekazanie Staroście kart npp i zweryfikowanie przez osobę odpowiedzialną w Starostwie w oparciu o ww. dokumenty oraz wystawioną przez wykonawcę fakturę.

Organizacje pozarządowe były zobowiązane, m.in. do:

- wykonania zadania zgodnie z ofertą i przepisami ustawy o npp, w szczególności w zakresie dokumentowania udzielanej pomocy w kartach npp i przekazywania tych kart Staroście oraz dokumentowania czasu pracy poprzez podpisanie listy świadczenia npp przekazywanej każdego dnia Naczelnikowi Wydziału Rozwoju i Komunikacji Społecznej⁴³;
- prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej zadania, zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości i przechowywania jej przez 5 lat⁴⁴;
- złożenia sprawozdania końcowego i sprawozdań częściowych z wykonania zadania⁴⁵, jako warunku uznania dotacji za wykorzystaną zgodnie z przeznaczeniem.

Zleceniodawca był zobowiązany do comiesięcznego przekazywania na rachunek bankowy zleceniobiorcy środków na realizację zadania⁴⁶.

W toku realizacji zadania oraz do pięciu lat po jego zakończeniu, zleceniodawca sprawował kontrolę prawidłowości wykonania zadania, w tym kontrolę wydatkowania przekazanej

⁴² „Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat”.

⁴³ Zgodnie z § 1 i § 2 umowy o prowadzenie punktu npp z dnia 15 grudnia 2015 r. oraz § 2 umowy o prowadzenie punktu npp z dnia 15 grudnia 2016 r.

⁴⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 1047, ze zm.

⁴⁵ Wg wzoru stanowiącego załącznik nr 5 do rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. poz. 1300). Stosownie do, odpowiednio: § 11 ww. umów.

⁴⁶ Stosownie do, odpowiednio: § 3 ww. umów.

dotacji, w szczególności poprzez badanie dokumentów oraz żądanie udzielania informacji o wykonaniu zadania⁴⁷.

(dowód: akta kontroli str.89-101, 179-183, 188-193, 374-379)

Objęte badaniem wydatki z tytułu rozliczeń z podmiotami udzielającymi npp⁴⁸ były dokonywane zgodnie z zasadami określonymi w umowach zawartych z tymi podmiotami.

(dowód: akta kontroli str.297-353)

W 2016 r. i w I półroczu 2017 r. jednostkowy koszt udzielenia npp⁴⁹ wyniósł, odpowiednio: 339,76 i 374,85 zł w punkcie prowadzonym przez organizację pozarządową oraz 399,93 i 392,28 zł w punktach obsługiwanych przez adwokatów i radców prawnych.

Koszt jednej godziny gotowości udzielenia tej pomocy⁵⁰ w punktach prowadzonych przez organizację pozarządową wyniósł w 2016 i I półroczu 2017 r. odpowiednio 55,91 zł i 60,82 zł, a w punktach obsługiwanych przez radców prawnych i adwokatów i wyniósł odpowiednio: 59,47 zł w 2016 r. i 60,82 zł w 2017 r.

W 2016 r. pomoc, mimo zapewnienia jej dostępności, nie była udzielana w żadnej z form przewidzianych w ustawie o npp przez: 107 dni w punkcie prowadzonym przez organizację pozarządową i 74 dni w punktach obsługiwanych przez radców prawnych i adwokatów, z którymi Powiat zawarł umowy na świadczenie npp⁵¹.

(dowód: akta kontroli str. 297-353)

3.3. W badanym okresie Powiat nie wydatkował na obsługę organizacyjno-techniczną zadania środków własnych⁵². Środki dotacji przekazywane były w kontrolowanym okresie przez Wojewodę Lubuskiego w czasie umożliwiającym terminową wypłatę zobowiązań z tytułu zawartych przez Powiat umów na realizację npp.

(dowód: akta kontroli str.297-328)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Starostwo w zbadanym zakresie.

Ocena częściowa

4. Realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej.

Opis stanu
faktycznego

Obowiązek podejmowania działań o charakterze edukacyjnym, zmierzających do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa⁵³ był w Powiecie realizowany w ramach zadań przypisanych poszczególnym komórkom merytorycznym Starostwa.

⁴⁷ Zgodnie z, odpowiednio: § 10 ww. umów.

⁴⁸ Badaniem objęto próbę wszystkich operacji związanych z zapłatą wynagrodzenia oraz przekazania dotacji dla organizacji pozarządowych, ujętych w księgach rachunkowych Urzędu w pierwszym kwartale 2016 i 2017 r. W ww. próbie nie wystąpiły wydatki z tytułu wynagrodzeń osób pełniących funkcje zastępcy adwokata lub radcy prawnego.

⁴⁹ Tj. koszt, wynikający z relacji poniesionych przez Powiat wydatków, zaewidencjonowanych w księgach rachunkowych Starostwa w latach 2016-2017 (do 30 czerwca) oraz ilości udzielonych w tym okresie porad (kart npp).

⁵⁰ Obliczony jako relacja poniesionych przez Powiat wydatków, zaewidencjonowanych w księgach rachunkowych Starostwa w latach 2016-2017 (do 30 czerwca) oraz liczby godzin gotowości świadczenia npp przez wykonawców zadania.

⁵¹ W poszczególnych miesiącach 2016r. liczba dni, w których żadna osoba uprawniona nie zgłosiła się po pomoc do ww. punktów wyniosła w przypadku punktu obsługiwanego przez organizację pozarządową: 107 dni (po siedem w styczniu, marcu, kwietniu i wrześniu, 5 w lutym, 8 w maju, po 10 dni w sierpniu i październiku, po jedenaście dni w czerwcu i grudniu oraz 12 dni w listopadzie). W przypadku punktów obsługiwanych przez adwokatów i radców prawnych takich dni było 74: po 2 w kwietniu i maju, po 4 w styczniu i sierpniu, po 6 w lutym, marcu i czerwcu, 7 w październiku, 8 w lipcu, 9 w listopadzie i po 10 we wrześniu i grudniu).

⁵² Wszystkie wydatki na obsługę zadania sfinansowano środkami z dotacji otrzymanymi od Wojewody.

⁵³ Tj. obowiązek, wynikający w szczególności z: art. 14 ustawy o npp, art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1764) oraz art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 20

Ponadto, działania zmierzające do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa⁵⁴ były realizowane w ramach specjalistycznego poradnictwa prowadzonego przez jednostki organizacyjne Powiatu tj. PCPR w Gorzowie Wlkp⁵⁵ i Powiatowy Urząd Pracy w Gorzowie Wlkp⁵⁶., zgodnie z przedmiotem i zakresem ich działalności.

(dowód: akta kontroli str.232-233, 374-379)

Starostwo Powiatowe w Gorzowie Wlkp. zapewnia interesantom możliwość korzystania z aktów prawa poprzez zakładkę „Rządowe Centrum Legislacji” na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP). Ponadto w Punkcie Obsługi Interesanta znajduje się komputer, z którego interesanci mogą skorzystać., a w razie problemów z samodzielnym wyszukaniem danego Dziennika Ustaw pracownicy Starostwa przygotowani są do udzielania takiej pomocy interesantom.

(dowód: akta kontroli str.373)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Starosta zapewnił podejmowanie, pozostających we właściwości Powiatu działań edukacyjnych zmierzających do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa, zarówno w ramach prowadzenia specjalistycznego poradnictwa, jak również poprzez realizację obowiązków dotyczących udostępniania informacji publicznych oraz Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego.

IV. Wniosek

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵⁷ wnosi o niezwłoczne zawiadomienie Wojewody Lubuskiego o porozumieniach zawartych z organami ORA i OIRP w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze Powiatu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag i
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1523).

⁵⁴ W szczególności, w zakresie wynikającym z art. 19 ust. 2 pkt 2 i pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1769 ze zm.).

⁵⁵ PCPR w Gorzowie Wlkp. od 2003 roku posiada Jednostkę Specjalistycznego Poradnictwa, która jest wpisana do rejestru Wojewody Lubuskiego. Przy jednostce tej na tablicy ogłoszeniowej i na stronie internetowej PCPR zamieszczane były informacje o możliwości korzystania z usług specjalistycznego poradnictwa prawnego niezależnie od kryteriów ustawy o npp.

⁵⁶ M.in. w zakresie poradnictwa zawodowego (indywidualnego i grupowego), podnoszenia kwalifikacji i form wsparcia dla osób bezrobotnych.

⁵⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 29 listopada 2017 r.

Kontroler

Krzysztof Hofman
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Dyrektor

Zbysław Dobrowolski

.....
podpis